

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.2.12.
COM(2021) 54 final

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

**a 138/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a regionális mezőgazdasági
számlarendszer tekintetében történő módosításáról**

(EGT-vonatkozású szöveg)

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az Eurostat évtizedek óta készít európai agrárstatisztikákat az uniós mezőgazdaságról. Ezek a statisztikák jelenleg a következő területeket fedik le: a gazdaságok szerkezete, mezőgazdasági számlarendszer, állattenyésztés és növénytermesztés, ökológiai gazdálkodás, mezőgazdasági árak, peszticidek, tápanyagok és egyéb agrár-környezetvédelemi tényezők. A statisztikák elsősorban a közös agrárpolitika (KAP) és más fontos uniós politikák ellenőrzésére és értékelésére, valamint a politikai döntéshozatal támogatására szolgálnak.

2016-ban értékelték¹ ezeket az adatgyűjtéseket, és megállapították, hogy a mezőgazdaságban, a KAP-ban és más kapcsolódó uniós politikákban bekövetkezett változások figyelembevételével naprakésszé kell tenni őket. A 2020-ig tartó és az azt követő időszakra vonatkozó agrárstatisztikai stratégia² az Európai Bizottság által a tagállamokkal szoros együttműködésben folytatott nagyszabású program, amely az Európai Unió agrárstatisztikáinak korszerűsítésére irányul. Az Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága által támogatott stratégia a célravezető és hatásos szabályozás program (REFIT) részét képezi, amelynek célja az európai agrárstatisztikai rendszer (EASS) egyszerűsítése és fejlesztése. A stratégia emellett nemzetközi ajánlásokhoz, köztük az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának jelentésére vonatkozó iránymutatásához, valamint az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének normáihoz is igazodik, és az ENSZ agrár- és vidékstatistikák javítására vonatkozó globális stratégiájának végrehajtását is magában foglalja.

A mezőgazdaság gazdasági szempontból viszonylag kevésbé hangsúlyos ágazat, ugyanakkor az Európai Unió szárazföldi területének közel felét lefedi, és élelmiszer-ellátásának túlnyomó részéről gondoskodik, szavatolva az élelmiszer- és az élelmezésbiztonságot. Jelentősen befolyásolja az éghajlatváltozást és a környezetet, emellett sok vidéki közösség megélhetését biztosítja. Az Uniónak a legpontosabb adatokra van szüksége ezen a területen, hogy olyan szakpolitikákat alakíthasson ki, amelyek minden európai polgár előnyére válnak annak köszönhetően, hogy több szempont figyelembevételével, a lehető leghatékonyabban és legeredményesebben osztják el a KAP és a hozzá kapcsolódó intézkedések jelentős költségvetési forrásait. A mezőgazdaság ezenkívül központi helyet foglal el az európai zöld megállapodásról szóló bizottsági közleményben³, különösen az abban megfogalmazott, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiában.

A mezőgazdasági ágazat egészének teljesítménye a mezőgazdasági áruk és szolgáltatások volumenében és árában bekövetkező változásokra vonatkozó adatok számvetési szerkezetbe

¹ SWD(2017) 96 – Commission staff working document evaluation accompanying the document ‘Strategy for Agricultural Statistics 2020 and beyond’ and subsequent potential legislative scenarios (Bizottsági szolgálati munkadokumentum: „A 2020-ig tartó és az azt követő időszakra vonatkozó agrárstatisztikai stratégia és az abból következő jogalkotási forgatókönyvek” című dokumentumot kísérő értékelés; csak angol nyelven hozzáférhető).

² <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/749240/749310/Strategy+on+agricultural+statistics+Final+version+for+publication.pdf> (csak angol nyelven hozzáférhető).

³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az európai zöld megállapodás (COM(2019) 640 final, 2019.12.11.).

foglalásával értékelhető. Ennek érdekében a mezőgazdasági számlarendszer (EAA) összehasonlítható adatokkal szolgál, amelyek alapján a fő felhasználók – különösen az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatósága – fontos makrogazdasági szintű információkhoz juthatnak.

Az EAA a számlák európai rendszerének (ESA 2010) szatellit számlájaként szorosan követi a nemzeti számlákra vonatkozó módszertant. Összeállításához azonban megfelelő szabályokat és módszereket kell kidolgozni. A jelenlegi módszertan alapján a tagállamok 2000 óta szolgáltatnak nemzeti és regionális mezőgazdasági számlákat az Eurostat számára. 2004-ben hatályba lépett a közösségi mezőgazdasági számlarendszerről szóló, 2003. december 5-i 138/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴, és hivatalos keretbe foglalta a számlarendszer nemzeti szintű részét. A rendelet azóta hat alkalommal módosult. A rendelet ugyan nem tér ki a regionális szintű számlákra, de egy informális megállapodás alapján szinte minden tagállam továbbra is rendszeresen közli őket. Ez nem a legjobb megoldás, mivel az informális megállapodásban tárgyalt statisztikák hivatalosan nem képezik az EAA részét, és nincsenek sem kötelező erejű kötelezettségek, sem teljesítési garancia. Mivel azonban a regionális mezőgazdasági számlarendszer lényeges, kiforrott statisztikai adatokat jelent, a mezőgazdasági számlarendszerről szóló rendeletbe való belefoglalásával hivatalos keretbe kell illeszteni. Csak így biztosítható a minősége. Az Európai Számvevőszék 1/2016. sz. különjelentésében⁵ azonosította ezt a problémát, és a regionális mezőgazdasági számlarendszer hivatalos keretbe foglalását ajánlotta. A Bizottság elfogadta ezt a megállapítást.

Ez az 1/2016. sz. különjelentés az EAA-minőségjelentés hiányára is rámutatott. Az Eurostat 2016 óta dolgozik ennek az ajánlásnak a végrehajtásán, a tagállamok pedig a 223/2009/EK rendelet⁶ 12. cikkének (2) bekezdésében foglalt előírásokra figyelemmel (nagyon kevés kivétellel) 2019 óta nyújtanak be EAA-minőségjelentéseket. A 12. cikk viszont úgy rendelkezik, hogy az ágazati jogszabályoknak kifejezetten tartalmazniuk kell minőségjelentési követelményeket, ami lehetővé teszi az adatszolgáltatási határidők mellett a minőségjelentések módozatainak, szerkezetének, gyakoriságának és értékelési mutatóinak meghatározását. A pontos minőségjelentési rendelkezések jelenleg mindössze informálisak, ezért a 223/2009/EK rendelet említett hatályos előírásai szerint hivatalos keretbe kell foglalni őket.

Végezetül a tagállamok a nemzeti szintű adatokat illetően első becsült adatokat (n. referenciaév novemberi határidővel), második becsült adatokat (n+1. év januári határidővel) és végleges adatokat (n+1. év szeptemberi határidővel) szolgáltatnak az EAA-hoz. A második adatközlés túl hamar követi az első ahhoz, hogy a minőség kellőképpen javuljon, tehát a második becslés adatszolgáltatási határidejét ki kell tolni két hónappal, vagyis át kellene helyezni a referenciaévet követő év januárjának végéről ugyanazon év márciusának végére.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 138/2004/EK rendelete (2003. december 5.) a közösségi mezőgazdasági számlarendszerről (HL L 33., 2004.2.5., 1. o.).

⁵ 1/2016. sz. különjelentés: A mezőgazdasági termelők jövedelmének támogatása: Megfelelő a bizottsági teljesítménymérési rendszer kialakítása és a rendszer megbízható adatokon alapul?

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 223/2009/EK rendelete (2009. március 11.) az európai statisztikákról és a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Községek Statisztikai Hivatala részére történő továbbításáról szóló 1101/2008/EK, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet, a közösségi statisztikákról szóló 322/97/EK tanácsi rendelet és az Európai Községek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 87., 2009.3.31., 164. o.).

- **Összhang a szakpolitikai területen hatályos szakpolitikai rendelkezésekkel**

A politikai döntéshozóknak, vállalkozásoknak és az állampolgároknak megbízható és kiváló minőségű statisztikákra van szükségük ahhoz, hogy megfelelő, tényekkel alátámasztott döntéseket hozhassanak.

A fent említett 2020. évi agrárstatisztikai stratégia fő célkitűzései közé tartoztak az alábbiak:

- kiváló minőségű statisztikák készítése, amelyek megfelelnek a felhasználók hatékonysági és eredményességi igényeinek;
- az európai agrárstatisztikák harmonizációjának és koherenciájának fokozása.

Az e javaslatban szereplő három terület közvetlenül kapcsolódik ezekhez a célkitűzésekhez.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A 2013 és 2017 közötti időszakra vonatkozó (2020-ig meghosszabbított⁷) európai statisztikai program⁸ fő mozgatórugója az európai szakpolitikákat elősegítő, minőségi statisztikák iránti igény. A környezeti- és agrárstatisztikák az e program alapján történő statisztikai adat-előállítás három pillérének egyikét jelentik. A program lényeges célkitűzései közé tartozik „a mezőgazdasági adatok gyűjtésének felülvizsgálata és egyszerűsítése a közös agrárpolitika 2013 utáni felülvizsgálatával összhangban”, valamint „a mezőgazdasági adatok gyűjtési folyamatainak átalakítása, különösen a szolgáltatott adatok minőségének és időszerezésének javítása érdekében”. A mostani kezdeményezés ezt a célkitűzést valósítja meg.

Azzal, hogy színvonalasabb adatokat nyújt a környezet, a lakosság, a régiók és a gazdaság javát szolgáló agrárágazati fenntarthatóság értékeléséhez, az európai agrárstatisztikai információs rendszer a von der Leyen vezette Bizottság hat prioritása⁹ közül legalább az alábbi kettő megvalósításához is hozzájárul:

- „a termelőtől a fogyasztóig” és a biodiverzitási stratégián alapuló európai zöld megállapodás; és
- emberközpontú gazdaság.

Az agrárstatisztikák azonban a mezőgazdaságot és a vidékfejlesztést érintő vagy az által érintett más uniós vagy tagállami prioritások esetében is hasznosak.

Ezen túlmenően a jelenleg intézményközi egyeztetés alatt álló, az egységes piacra vonatkozó programra irányuló javaslat¹⁰ keretét biztosít az európai statisztikák fejlesztésének, előállításának és közzétételének finanszírozásához. Az uniós szakpolitikák végrehajtása az Unió gazdasági, társadalmi, területi és környezeti helyzetére vonatkozó, kiváló minőségű, összehasonlítható és megbízható statisztikai információkat igényel. Ezenkívül az európai statisztikák lehetővé teszik, hogy az uniós polgárok megérthessék a demokratikus folyamatot, abban részt vehessenek, valamint, hogy vitát folytathassanak az Unió jelenéről és jövőjéről.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1951 rendelete (2017. október 25.) az európai statisztikai programról (2013–2017) szóló 99/2013/EU rendeletnek a program 2020-ig való meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról (HL L 284., 2017.10.31., 1. o.).

⁸ A jelenlegi program az európai statisztikai programról (2013–2017) szóló, 2013. január 15-i 99/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel jött létre. A 2017. október 25-i (EU) 2017/1951 európai parlamenti és tanácsi rendelet 2020-ig meghosszabbította.

⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_hu

¹⁰ COM(2018) 441 final.

Az agrárstatisztikák esetében a közös agrárpolitika, a közös halászati politika, valamint a környezetvédelmi, az élelmezésbiztonsági és az állatjóléti politikák igényeihez igazodó, időszerű és lényeges adatok szolgáltatásán van a hangsúly.

Az agrárstatisztikák kiváló minőségű statisztikai bizonyítékot nyújtanak a közös agrárpolitika végrehajtásához és ellenőrzéséhez. A KAP fontos szerepet játszik a munkahelyteremtés, valamint az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés előmozdításában az Unión belül. A közös agrárpolitika szerves részét képező vidékfejlesztési politika a szociális célkitűzései mellett arra irányul, hogy javítsa a mezőgazdasági termelés versenyképességét és fenntarthatóságát. A KAP az Unió teljes költségvetésének több mint 37 %-át teszi ki a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben.

Az agrárstatisztikákra egyre inkább szükség van olyan egyéb kulcsfontosságú uniós politikákhoz is, mint az európai zöld megállapodás, a környezetvédelmi és éghajlatváltozási politika, a kereskedelempolitika, a regionális politika stb.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogonalap

Az európai statisztikai tevékenység jogonalpja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 338. cikke. Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket fogad el statisztikák készítésére vonatkozóan, amennyiben ez az Unió tevékenységeinek ellátásához szükséges. A 338. cikk meghatározza az európai statisztikák készítésére vonatkozó követelményeket, és kimondja, hogy annak a pártatlanság, a megbízhatóság, a tárgyilagosság, a tudományos függetlenség, a költséghatékonyság és a statisztikai adatok bizalmas kezelésének tiszteletben tartásával kell történnie.

A minőségjelentések jogonalpja a 223/2009/EK rendelet 12. cikke.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

A szubszidiaritás elve érvényesül, amennyiben a javaslat nem tartozik az Unió kizárólagos hatáskörébe. Az európai statisztikai rendszer (ESR) biztosítja a statisztikai információk infrastruktúráját. A rendszert úgy alakították ki, hogy kielégítse a demokratikus társadalmakban a döntéshozatali folyamat körében felmerülő különféle felhasználói igényeket. Az e rendeletre irányuló javaslat kidolgozásának célja az ESR-partnerek fő tevékenységeinek védelme az EAA-statisztikák minőségének és összehasonlíthatóságának eredményesebb biztosítása mellett.

A statisztikai adatokkal szembeni egyik legfontosabb követelmény, hogy következetesek és összehasonlíthatók legyenek. Egyértelmű európai keret – vagyis a közös statisztikai fogalmakat, jelentéstételi formátumokat és minőségi követelményeket meghatározó európai jogszabály – hiányában a tagállamok nem tudják megvalósítani a szükséges következetességet és összehasonlíthatóságot.

Az összehasonlíthatósági követelmény a KAP miatt nagyon fontos az agrárstatisztikák esetében.

A tagállamok független fellépésével nem érhető el megfelelően a javasolt fellépés célja. A javasolt jogi aktus hatálya alá tartozó tárgykörökre vonatkozó statisztikai információk összehasonlíthatóságát biztosító uniós jogszabály alapján hatékonyabban lehet fellépni uniós szinten. Eközben magát az adatgyűjtést végezhetik a tagállamok.

- **Arányosság**

A javaslat az alábbi okokból megfelel az arányosság elvének:

A javaslat az összes tagállamban azonos elvek alkalmazásával biztosítja majd a gyűjtött és összeállított európai agrárstatisztikák minőségét és összehasonlíthatóságát. Hasonlóképpen biztosítja majd, hogy az európai agrárstatisztikák időszerűek maradjanak, és a felhasználók igényeihez igazodjanak. A rendelet költséghatékonyabbá teszi a statisztikák készítését, egyúttal figyelembe pedig veszi a tagállami rendszerek sajátosságait.

A javasolt rendelet az arányosság elvével összhangban a céljának eléréséhez szükséges minimumra korlátozódik, és nem lépi túl az ehhez szükséges mértéket.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Javasolt eszköz: rendelet.

A javaslat célkitűzései és tartalma miatt a rendelet a legmegfelelőbb jogi aktus. Fontos közös uniós szakpolitikák, mint például a közös agrárpolitika szervesen összefüggenek az összehasonlítható, harmonizált és kiváló minőségű, európai szintű agrárstatisztikákkal. Ezek legmegfelelőbben rendeletek útján biztosíthatók, amelyek közvetlenül alkalmazandók a tagállamokban, és nincs szükség a nemzeti jogba való előzetes átültetésükre.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELESEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

A 2020-ig tartó és az azt követő időszakra vonatkozó agrárstatisztikai stratégia értékelése az akkor folyamatban lévő (és azóta az 1/2016. sz. különjelentéssel lezárult) európai számvevőszéki ellenőrzésre utal, amelyből kiderül, mennyire elégíti ki az EAA a felhasználók adatigényeit. A fent leírtak szerint ezeknek a megállapításoknak meghatározó szerepük van a javaslatban.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

Az Eurostat az ESR-ben folytatott szoros, összehangolt és rendszeres együttműködés keretében, az Eurostat, valamint a nemzeti statisztikai hivatalok és az összes egyéb érintett hatóság közötti, hosszú időre visszanyúló partnerségre építve valósítja meg az európai agrárstatisztikák fejlesztését, előállítását és terjesztését.

Összességében véve, valamint a 2020-ig tartó és az azt követő időszakra vonatkozó agrárstatisztikai stratégiára figyelemmel az európai agrárstatisztikákban érdekelt fő kategóriái az adat-előállítók (a nemzeti statisztikai hivatalok és más nemzeti hatóságok, valamint az Eurostat), a válaszadók (gazdák, gazdaszervezetek és vállalkozások), valamint a felhasználók (magán és állami döntéshozók, különösen a Bizottság más szervezeti egységei; kutatók és újságírók). Széles körű konzultáció folyt az említettekkel a problémákról és a fennálló helyzethez képest kívánt változtatásokról, adatigényeiről és prioritásairól, a problémák megoldására rendelkezésre álló lehetséges szakpolitikai alternatívákról, a javasolt intézkedések hatásairól és a stratégia konkrét megfogalmazásáról. E konzultációk főként a következő fórumokon zajlottak: i. az Agrárstatisztikai Állandó Bizottságnak és jogutódjának,

az Agrárstatisztikai Igazgatók Csoportjának (tagjai a nemzeti statisztikai hivatalok agrárstatisztikai igazgatói) ülései és szemináriumai, ahol a Bizottság szervezeti egységei, nemzetközi szervezetek és gazdaszervezetek rendszeresen szót kapnak; ii. az Európai Statisztikai Rendszer Bizottságának (tagjai a nemzeti statisztikai hivatalok főigazgatói) ülései; valamint iii. a Bizottság szervezeti egységeinél rendszeres időközönként tartott konzultációk és meghallgatások.

Az értékeléshez nyilvános konzultáció is folyt, amelynek eredményeit külön jelentés tartalmazza¹¹.

E nyilvános konzultáció főbb megállapításai – amelyek a 2020-ig tartó agrárstatisztikai stratégia és ennek következtében e rendelet lényegét alkotják – az alábbi három csoportba sorolhatók:

A hatályos uniós agrárstatisztikai jogszabályok nem elégítik ki maradéktalanul az új és az újonnan felmerülő adatigényeket, mivel a jogalkotási aktusok nem térnek ki ezeknek az adatoknak a szolgáltatására, és nem eléggé rugalmasak és integráltak ahhoz, hogy időszerű választ adjanak az új felmerülő igényekre.

Ilyen új adatigények főként az új mezőgazdasági fejleményekből, az átdolgozott jogszabályokból és a változó szakpolitikai prioritásokból, különösen a közelmúltban megreformált közös agrárpolitikából erednek.

Az adatgyűjtés nem harmonizált és koherens, mivel új adatigények merülnek fel, a jogszabályokat sok év alatt külön-külön dolgozták ki, és részben eltérő meghatározásokat és fogalmakat használnak a különböző agrárstatisztikai területeken.

Az általános megítélés szerint túl nagy az adatszolgáltatási teher, mivel az adatigények növekednek, az adatgyűjtés nem harmonizált, és az uniós és nemzeti szintű források folyamatosan zsugorodnak. Megerősítést nyert, hogy ez a teher akadályozza az adatgyűjtést és rontja az adatminőséget.

Az európai uniós agrárstatisztikák korszerűvé tételének keretében 2016 óta zajlik az EAA korszerűsítése. Ehhez hozzájárultak az Európai Számvevőszék által a mezőgazdasági termelők jövedelmével kapcsolatosan végzett ellenőrzés megállapításai (1/2016. sz. különjelentés). Az említett jelentésben megfogalmazott ajánlásokat – amelyek több, az EAA-t érintő fejlesztést tartalmaznak – beillesztették a tágabb korszerűsítési folyamatba.

A Bizottság megállapította, hogy e fejlesztések között kettő, a regionális mezőgazdasági számlarendszer integrálása és az EAA-hoz szolgáltatandó második becslés határidőinek kitolása szükségessé teszi a hatályos rendelet módosítását.

Ezekről a fejlesztésekről részletes egyeztetések folytak két, tagállami szakértőkből álló csoporttal, a mezőgazdasági számlákkal és árakkal foglalkozó munkacsoporttal és a magasabb szintű, agrárstatisztikákkal foglalkozó igazgatói csoporttal.

¹¹ Az Eurostat nyilvános konzultációjának weboldala:
<http://ec.europa.eu/eurostat/about/opportunities/consultations/eass> (csak angol nyelven hozzáférhető).
A nyilvános konzultációról szóló jelentés:
<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6937766/Agricultural-Statistics-Strategy-2020-Report.docx> (csak angol nyelven hozzáférhető).

Mivel a regionális mezőgazdasági számlarendszer régóta létező statisztika, amelyet évek óta szolgáltatnak az Eurostatnak, a 138/2004/EK rendeletbe való beépítéséhez tulajdonképpen azt a már meglévő módszertant kell integrálni, amelyet a hosszú ideje fennálló, kölcsönös bizalmon alapuló megállapodás alapján alkalmaznak. Mivel a módszertan a jelenlegi formájában nagyrészt kielégítő (A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási számlarendszerre vonatkozó kézikönyv VII. része¹²), nem szükséges átdolgozni. A rendeletbe foglalandó módszertan és regionális mezőgazdasági számlarendszerről szóló fejezet tükrözheti a meglévő kézikönyvben jelenleg foglaltakat. Mindazonáltal néhány kisebb módosításra szükség van az ESA 2010 és a tagállamokkal folytatott technikai konzultációk figyelembevételére érdekében.

Erről a javaslatról teljes körű egyeztetés zajlott a mezőgazdasági számlákkal és árakkal foglalkozó szakértői csoporttal és az agrárstatisztikákkal foglalkozó igazgatói csoporttal. Mindkét csoport tudomásul vette, hogy a Bizottság (Eurostat) a saját kezdeményezési jogával élve folytatja a javaslattal kapcsolatos munkát. A javaslatot a 223/2009/EK rendelettel létrehozott Európai Statisztikai Rendszer Bizottságához is benyújtották.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Az Eurostat külön munkacsoportokban és meglévő szakértői csoportokban, többek között igazgatói szinten széles körű egyeztetéseket folytatott a nemzeti statisztikai hivatalokkal a javaslatról.

A javaslatot 2020 októberében terjesztették az Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága elé.

- **Hatásvizsgálat**

A Szabályozói Ellenőrzési Testület pozitív véleményt fogalmazott meg az EAA-t is tartalmazó¹³, 2020-ig tartó és az azt követő időszakra vonatkozó agrárstatisztikai stratégia¹⁴ hatásvizsgálatáról.

A hatásvizsgálatot az egész agrárstatisztikai rendszerre kiterjedő, az összes rendszerelem egymáshoz illeszkedését biztosító, rendszerelvű megközelítés miatt stratégiai szinten végezték el.

A hatásvizsgálat során megállapítást nyert, hogy az európai agrárstatisztikai rendszert – előnyben részesített lehetőségként – végeredményben három rendelettel kell szabályozni. E rendeletek közül kettő új lenne, és több régebbi uniós agrárstatisztikai rendelet helyébe lépne. Az első az integrált mezőgazdasági statisztikákról szóló (EU) 2018/1091 rendelet¹⁵ formájában fogadták el, amely a gazdaságszerkezettel, a gyümölcsös ültetvényekkel és a szőlőültetvényekkel kapcsolatos adatokra vonatkozik. A második a mezőgazdasági felhasználási és kibocsátási statisztikákról szóló rendeletre irányuló párhuzamos jogalkotási javaslat, amely a mezőgazdasági ágazat inputanyagaival és kibocsátott termékeivel, így a mezőgazdasági termeléssel, ezen belül a biogazdálkodással, a mezőgazdasági árakkal, a tápanyagokkal és növényvédő szerekkel foglalkozik. A hatásvizsgálatban említett harmadik

¹² Manual on the Economic Accounts for Agriculture and Forestry EAA/EAF 97 (Rev. 1.1) (Kézikönyv a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási számlarendszerről [EAA/EAF 97], 1.1. átdolgozott változat), 2000 <https://ec.europa.eu/eurostat/fr/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-27-00-782> (angol, francia és német nyelven hozzáférhető).

¹³ https://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2016/sec_2016_0519_en.pdf (csak angol nyelven hozzáférhető).

¹⁴ SWD(2016) 430 (csak angol nyelven hozzáférhető).

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1091 rendelete (2018. július 18.) az integrált mezőgazdasági statisztikákról, valamint az 1166/2008/EK és az 1337/2011/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 200., 2018.8.7., 1. o.).

rendelet a mezőgazdasági számlarendszerről szóló 138/2004/EK rendelet, amely ennek a módosító rendeletre irányuló javaslatnak a tárgyát képezi. Mivel az EAA a nemzeti számlák eleve makrogazdasági jellegű szatellit számlája, nem javasolták beillesztését az új keretrendeletekbe. Ehelyett az a javaslat született, hogy maradjon külön jogszabály hatálya alatt, ahogy a mezőgazdasági számlarendszerről szóló rendelet 2004. évi első hatálybalépése óta volt.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A javaslat az Európai Bizottság által a tagállamokkal szoros együttműködésben folytatott, az uniós agrárstatisztikák korszerűsítésére irányuló, nagyszabású program, a 2020-ig tartó és az azt követő időszakra vonatkozó agrárstatisztikai stratégia részét képezi. A stratégiát támogatja az Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága, és a REFIT program részét képezi az EASS egyszerűsítése és fejlesztése céljából.

Az EAA a 138/2004/EK rendelet hatálya alá tartozó, kiforrott statisztika. A javasolt új rendeletnek az EAA minden elemére ki kell terjednie e statisztika minőségének biztosítása érdekében. A kölcsönös bizalmon alapuló megállapodások használatát meg kell szüntetni. Ez elősegíteni az egyszerűsítést, mivel a hivatkozási alap az új rendelet lenne, eleget téve minden adatigénynek és minőségjelentési követelménynek.

A javaslat az EAA-t illetően jelenleg zajló korszerűsítési intézkedésekből merít azzal kapcsolatosan, mit kell tartalmaznia a javasolt rendeletmódosításnak. A regionális mezőgazdasági számlarendszeren kívül más adatszolgáltatás is kölcsönös bizalmon alapuló megállapodás tárgyát képezi. Az EAA „egységértékei” – ugyanilyen jellegű megállapodás alapján évek óta szolgáltatott adatok – esetében megállapították a korszerűsítési folyamat során, hogy az egységértékek uniós szintű gyűjtését meg kell szüntetni. Következésképpen a javaslatban nem szerepel, hogy az egységértékek kerüljenek be a mezőgazdasági számlarendszerről szóló rendelet módosításába, és el kell hagyni őket. Ezzel kis mértékben ugyan, de érzékelhetően csökken az érdekeltekre nehezedő teher.

- **Alapjogok**

A javaslat nem érinti az alapjogok védelmét.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Nincsenek.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A javasolt rendeletet az Európai Parlament és a Tanács várhatóan 2021-ben fogadja el, röviddel ezután pedig a bizottsági végrehajtási intézkedés elfogadása következik. A rendelet közvetlenül alkalmazandó lesz valamennyi tagállamban, így nincs szükség végrehajtási tervre.

A tagállamok várhatóan 2022-ben kezdenek az új rendelet szerint adatokat szolgáltatni a Bizottság részére.

A javasolt jogalkotási eszköz az EASS részét képezi, amelyet átfogóan értékelnek majd, többek között annak érdekében, hogy felmérjék a hatékonyságát és eredményességét a

kitűzött célok elérése terén, és eldöntsek, szükség van-e új intézkedésekre vagy módosításokra.

- **Az előállított statisztikák megfelelőség-ellenőrzése**

Az Eurostat rendszeresen értékeli a megfelelőséget. Ezek az értékelések kiterjednek az adatok rendelkezésre állására, minőségére, pontosságára, és a meg nem felelés esetén tett nyomkövetési intézkedésekre.

Az uniós jogszabályok szerint a tagállamok kötelesek lényeges agrárstatisztikai számadatokat szolgáltatni a Bizottságnak. E számadatok továbbítására szigorú határidők vonatkoznak, amelyeket az európai statisztikák helyes kezelése, terjesztése és hasznossága érdekében be kell tartani, mivel a hiányzó vagy hiányos adatok hiányosságokhoz vezetnek az információk rendelkezésre állását illetően (vagyis nem lehet kiszámítani az uniós aggregátumokat és a tervezett ütemtervek szerint közzétenni az adatokat).

A 223/2009/EK rendelet adja az európai statisztikai rendszer és az európai statisztikák előállítására vonatkozó összes ágazati jogszabály alapvető jogi keretét.

Noha az éves megfelelőség-értékelésekben már fontos tényezőnek számít az időszerűség, a pontosság és a teljesség az agrárstatisztikák késedelem nélküli terjesztése szempontjából, az Eurostat és az ESR által előállított statisztikák iránti bizalom megszilárdítása érdekében nagyobb figyelmet kell majd fordítani az említett és más minőségi szempontokra.

- **Az EASS folyamatos fejlesztése: az új adatigények és új adatforrások feltárása, a koherencia növelése, a terhek csökkentése**

Az Eurostat jelenleg éves meghallgatásokat tart a Bizottság más szervezeti egységeivel. E meghallgatások lényeges eleme az egységek munkaprogramjaival kapcsolatos információcseré. A meghallgatások hivatalos fórumot biztosítanak az új statisztikákkal kapcsolatos jövőbeni igények megvitatására és a rendelkezésre álló statisztikák hasznosságának vizsgálatára.

Más bizottsági szervezeti egységekkel, nemzeti statisztikai hivatalokkal és más nemzeti hatóságokkal a hierarchia különböző szintjein, a szakértői csoportok ülésein és szemináriumain, az igazgatók csoportjának ülésein, az Európai Statisztikai Rendszer Bizottságának ülésein, valamint a gyakori kétoldalú eszmecserék keretében folyik tovább az együttműködés. Kitüntetett figyelmet kell fordítani az uniós jogszabályok alapján kezelt adminisztratív adatok és egyéb információforrások feltárására, valamint a statisztika-előállítás megfelelőségének értékelésére annak érdekében, hogy megállapodások szülessenek a statisztikák stabilitásáról, hozzáférhetőségéről és a statisztikai igények megfelelőbb kiszolgálása érdekében történő esetleges kiigazításáról. Továbbá rendszeres felméréseket és értékeléseket kell folytatni az európai agrárstatisztikák fejlesztésére és az adminisztratív terhek csökkentésére kínálkozó lehetőségek megtalálása érdekében.

A szóban forgó kiigazításokat és a jogi keret általános működését különösen a fentiekben felsorolt stratégiai célkitűzések alapján kell ellenőrizni és értékelni.

- **Háromévenkénti ellenőrző jelentések**

A megújult EASS működésének ellenőrzése, valamint a REFIT egyszerűsítési és tehercsökkentési céljainak e rendszerben való elérése érdekében háromévente jelentést kell közzétenni a teljes rendszer működéséről.

- **Értékelés**

A második háromévenkénti ellenőrző jelentést a megújult európai agrárstatisztikai rendszer visszamenőleges értékelése fogja felváltani, amely a Bizottság értékelési iránymutatásainak megfelelően készül majd. Ez a visszamenőleges értékelés szükség esetén alapot nyújthat a jogszabályok további felülvizsgálatához.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A javasolt rendelet két új cikkből, valamint az I. melléklet (EAA-módszertan) és a II. melléklet (Adatszolgáltatási program) módosításából áll.

A főbb változtatások az I. és a II. mellékletet érintik.

Az első főbb változás a regionális mezőgazdasági számlarendszerrel kapcsolatos. A tagállamok 2000 óta közölnek regionális mezőgazdasági számlákat az Eurostatnak kölcsönös bizalmon alapuló megállapodás alapján és az azóta meglévő módszertani gyakorlatokkal összhangban. A regionális mezőgazdasági számlarendszer 138/2004/EK rendeletbe illesztése céljából új fejezet került az I. mellékletbe. Ez a fejezet a tagállami küldöttekből álló szakértői csoportokkal (a mezőgazdasági számlákkal és árakkal foglalkozó munkacsoporttal és az agrárstatisztikákkal foglalkozó igazgatói csoporttal) a jelenlegi módszertannak a naprakésszé és a rendeletbe való beillesztésre alkalmassá tétele érdekében végrehajtott kisebb módosításairól folytatott egyeztetések figyelembevételével készült. A II. mellékletet azért volt szükséges naprakésszé tenni, hogy tükrözze a regionális mezőgazdasági számlarendszerre vonatkozó adatszolgáltatási határidőket.

Másodszor, minőségjelentési követelményeket tartalmazó cikk került a rendeletbe (4a. cikk). Az uniós tagállamok a 223/2009/EK rendelet 12. cikkének (2) bekezdésében foglalt előírásokra figyelemmel 2019-től (nagyon kevés kivétellel) önkéntesen benyújtanak EAA-minőségjelentéseket. A 138/2004/EK rendelet azonban nem tartalmaz a minőségjelentésről szóló cikket. A 223/2009/EK rendelet 12. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az ágazati jogszabályoknak kifejezetten tartalmazniuk minőségjelentési követelményeket, ami lehetővé teszi a minőségjelentések módozatainak, szerkezetének, gyakoriságának és értékelési mutatóinak a meghatározását és az adatszolgáltatási határidők megállapítását. Az EAA-ra vonatkozó pontos minőségjelentési rendelkezések jelenleg mindössze informálisak, így a 4a. cikk hivatalos keretbe kell foglalná őket.

A harmadik főbb változás a második EAA-bebecslések adatszolgáltatási határidejének kitolása az adatminőség javulásának előmozdítása érdekében. A tagállamok a nemzeti adatokat illetően első becslő adatokat (n. referenciaév novemberi határidővel), második becslő adatokat (n+1. év januári határidővel) és végleges adatokat (n+1. év szeptemberi határidővel) szolgáltatnak az EAA-hoz. A második adatközlés túl hamar követi az elsőt ahhoz, hogy a minőség érdemben javuljon. A második becslések adatszolgáltatási határidejét ezért ki kell tolni az n+1. év januárjáról az n+1. év márciusára, hogy a tagállamoknak több ideje legyen jobb minőségű adatok beszerzésére. Mivel az alapvető fontosságú első becslések és a végleges adatok közlésének határideje változatlan marad, a második becslések határidejének kitolása az említett célból helyénvalónak minősül. A II. mellékletet azért volt szükséges

naprakésszé tenni, hogy tükrözze a második EAA-bebecslések adatszolgáltatási határidejével kapcsolatosan illetően javasolt változtatást.

A rendelet cikkeit érintő többi javasolt változtatás az alábbi célokat szolgálja:

- a regionális mezőgazdasági számlarendszerhez kapcsolódó adatok első továbbítására vonatkozó határidő tisztázása (a 3. cikk (2) bekezdése);
- a regionális mezőgazdasági számlarendszerre vonatkozó követelményektől való esetleges eltérések lehetővé tétele (4b. cikk);
- utalás a bizottsági eljárásra (4c. cikk), amely a hatályos jogszabályban nem szerepel, de szükséges beilleszteni;
- néhány további javasolt változtatás az I. mellékletben (a szakértői csoportokkal folytatott egyeztetést követően).

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a 138/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a regionális mezőgazdasági számlarendszer tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 338. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) Az 549/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁶ tartalmazza a közös standardok, fogalommeghatározások, osztályozások és számviteli szabályok referenciakeretét az Unió statisztikai követelményeire vonatkozó tagállami számlák elkészítéséhez (a továbbiakban: ESA 2010).

(2) A 138/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁷ létrehozza az uniós mezőgazdasági számlarendszert (EAA) azzal, hogy meghatározza a mezőgazdasági számlák továbbítására vonatkozó módszertant és határidőket. A mezőgazdasági számlarendszer alatt az ESA 2010-ben foglaltak szerint a nemzeti számlák szatellit számlái értendők, amelyek célja, hogy a tagállamok között harmonizált és összehasonlítható eredményeket érjenek el az Unió céljaira történő elszámolások elkészítéséhez.

(3) A regionális mezőgazdasági számlarendszer az EAA regionális szintre alkalmazott változata. A nemzeti számadatok önmagukban nem tudják megmutatni a teljes és esetenként bonyolult képet arról, milyen folyamatok zajlanak részletesebb szinten. Ezért a regionális szintű adatok elősegítik a régiók körében tapasztalható sokféleség alaposabb megismerését, egyúttal kiegészítik az Unió, az euróövezet és az egyes tagállamok számára szolgáltatott információkat. A regionális mezőgazdasági számlarendszert ezért a módszertan és a megfelelő adatszolgáltatási határidők tekintetében be kell illeszteni a 138/2004/EK rendeletbe.

(4) A statisztikák már nem tekinthetők csupán a szakpolitikai döntéshozatal célját szolgáló számos információs forrás közül egynek, hanem központi szerepet játszanak a döntéshozatali folyamatban. A tényeken alapuló döntéshozatalhoz olyan statisztikákra van szükség, amelyek az általuk szolgált célokkal összhangban megfelelnek a 223/2009/EK

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 549/2013/EU rendelete (2013. május 21.) az Európai Unió-beli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (HL L 174., 2013.6.26., 1. o.).

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 138/2004/EK rendelete (2003. december 5.) a közösségi mezőgazdasági számlarendszerről (HL L 33., 2004.2.5., 1. o.).

európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹⁸ meghatározott szigorú minőségi követelményeknek.

(5) A 223/2009/EK rendelet jogi keretet biztosít az európai statisztikákhoz, és előírja, hogy a tagállamok tartsák be a rendeletben meghatározott statisztikai elveket és minőségi kritériumokat. A minőségjelentések alapvető fontosságúak az európai statisztikák értékelése, javítása és kommunikációja szempontjából. Az Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága jóváhagyta az egységes, integrált metaadat-szerkezetet az ESZR minőségjelentésre vonatkozó szabványként, ezzel elősegítve a 223/2009/EK rendeletben, különösen annak 12. cikke (3) bekezdésében foglalt statisztikai minőségi követelmények teljesítését egységes szabványok és harmonizált módszerek révén.

(6) Annak érdekében, hogy e rendelet végrehajtásához egységes feltételeket biztosíthasson, a Bizottságra végrehajtási hatáskört kell ruházni a minőségjelentésekkel kapcsolatos rendelkezések és azok tartalma tekintetében. Emellett a regionális mezőgazdasági számlarendszer követelményeitől való esetleges eltérés tekintetében is végrehajtási hatáskört kell ruházni a Bizottságra. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően kell gyakorolni.

(7) Az EAA évente háromszor fontos éves makrogazdasági adatokkal szolgál az európai szakpolitikai döntéshozók számára. Az első és a második becsléseket követik a végleges adatok. A második becslésekre vonatkozó jelenlegi adatszolgáltatási határidő a referencia-időszak vége után nem biztosít elegendő időt az első EAA-becslésekhez közölt adatoknál pontosabb adatok gyűjtéséhez. E második becslések minőségének javítása érdekében némileg ki kell tolni az adatszolgáltatási határidőt.

(8) A 138/2004/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

(9) Konzultációra került sor az Európai Statisztikai Rendszer Bizottságával,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 138/2004/EK rendelet a következőképpen módosul:

1. A 3. cikk (2) bekezdése az alábbi mondattal egészül ki:

„(2) A regionális mezőgazdasági számlarendszerhez kapcsolódó adatokat első alkalommal legkésőbb 2022. június 30-ig kell továbbítani.”

2. A szöveg a következő cikkekkel egészül ki:

„4a. cikk

Minőségértékelés

(1) A tagállamok megteszik a továbbított adatok és metaadatok minőségének biztosításához szükséges intézkedéseket.

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 223/2009/EK rendelete (2009. március 11.) az európai statisztikákról és a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Községek Statisztikai Hivatala részére történő továbbításáról szóló 1101/2008/EK, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet, a közösségi statisztikákról szóló 322/97/EK tanácsi rendelet és az Európai Községek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 87., 2009.3.31., 164. o.).

(2) E rendelet alkalmazásában az e rendelet 3. cikkével összhangban továbbítandó adatokra a 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 12. cikkének (1) bekezdésében meghatározott minőségértékelési kritériumok alkalmazandók.

(3) A Bizottság (Eurostat) értékeli a továbbított adatok minőségét.

(4) A (2) bekezdésben említett minőségértékelési kritériumoknak az e rendelet hatálya alá tartozó adatokra történő alkalmazásához a Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján meghatározza a minőségjelentések módozatait, szerkezetét, gyakoriságát és értékelési mutatóit, valamint megállapítja a jelentések Bizottsághoz (Eurostathoz) való benyújtásának határidejét. E végrehajtási jogi aktusokat a 4c. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárással összhangban kell elfogadni.

(5) A tagállamok a lehető leghamarabb értesítik a Bizottságot (az Eurostatot) minden olyan releváns információról vagy az e rendelet végrehajtásával kapcsolatos változásról, amely befolyásolná a továbbított adatok minőségét.

(6) A Bizottság (Eurostat) megfelelően indokolt kérésére a tagállamok a statisztikai információk minőségének értékeléséhez szükséges minden kiegészítő felvilágosítást megadnak.

4b. cikk

Eltérések

(1) Ha e rendelet alkalmazása valamely tagállam nemzeti statisztikai rendszerének jelentős átalakítását tenné szükségessé az I. melléklet VII. pontjában (Regionális mezőgazdasági számlarendszer) foglaltaknak és a regionális mezőgazdasági számlarendszer II. melléklet szerinti adatszolgáltatási programjának végrehajtását illetően, akkor a Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogadhat el, hogy az adott tagállam számára legfeljebb kétéves időtartamra eltérést engedélyezzen.

(2) Az érintett tagállamnak [a rendelet hatálybalépésének időpontja]-tól/-től számított három hónapon belül megfelelően indokolt kérelmet kell benyújtania ilyen eltérés iránt a Bizottsághoz.

(3) E végrehajtási jogi aktusokat a 4c. cikkben említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

4c. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot a 223/2009/EK rendelettel létrehozott Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága segíti. E bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.”

(3) Az I. melléklet e rendelet I. mellékletének megfelelően módosul.

(4) A II. melléklet e rendelet II. mellékletének megfelelően módosul.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök